

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. президента Науково-дослідного
інституту публічного права
д.ю.н., професор

В.О. Корос
«29» липня 2024 року

ВИСНОВОК

Науково-дослідного інституту публічного права про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації Махмурової-Дишлюк Олени Петрівни «Адміністративно-правове забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах російсько-української війни», поданої на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право»

Призначені рішенням Вченої ради Науково-дослідного інституту публічного права від 12 липня 2024 р. № 9 рецензенти, а саме:

- Овчарук Сергій Станіславович – завідувач відділу проблем публічного права, доктор юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право;
- Гаруст Юрій Віталійович – заступник директора Інституту з наукової роботи, доктор юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право;
- Шкарупа Костянтин Вікторович – провідний науковий співробітник відділу науково-правових експертиз та законопроектних робіт, доктор юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право;

розглянувши докторську дисертацію Махмурової-Дишлюк Олени Петрівни «Адміністративно-правове забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах російсько-української війни» (тема дисертації затверджена Вченою радою Науково-дослідного інституту публічного права від 26 липня 2024 р., протокол № 10), наукові публікації, в яких висвітлені основні наукові результати докторської дисертації, а також за результатами фахового семінару відділу проблем публічного права від 25 липня 2024 року, **ухвалили:**

1. Дисертаційна робота Махмурової-Дишлюк Олени Петрівни, представлена на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за

спеціальністю 12.00.07 «Адміністративно-правове забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах російсько-української війни» є кваліфікаційною науковою працею на правах рукопису, виконаною здобувачем самостійно. За обсягом, актуальністю, рівнем наукової новизни, практичної та теоретичної цінності, ступенем обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації робота відповідає вимогам пп. 7–9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17 листопада 2021 року.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Автором зазначено, що Українське суспільство та держава в умовах сьогодення вчергове борються за права громадян і можливість їх забезпечувати в незалежній, соборній, правовій демократичній державі Україна. За межами такого блага не доводиться говорити про можливість збереження, а поготів і про розвиток громадянського суспільства та української нації загалом. Етап російсько-української війни, коли здійснюється повномасштабне вторгнення російського агресора в Україну, є екзистенційною загрозою, що може поставити під сумнів подальше існування Української держави та української нації й одночасно є загрозою для всього західного демократичного світу, адже перемога тоталітаризму через військове знищення однієї з найбільших в Європі демократичних держав – України – невідворотно призведе до зникнення з мапи світу малих держав, які будуть поглинуті імперіалістичною шовіністичною росією. Тим самим демократична світова спільнота не може дозволити завоювання рашистами (як різновидом фашистів) демократичної держави Україна.

Україна – демократична держава, адже практично весь цивілізований західний світ як на рівні держав, так і громадянського суспільства допомагає українському народу відстоювати права на власну правову державу, в якій панують європейські цінності. До таких належать права людини, свобода, рівність, повага до людської гідності та верховенство права. Іншими словами, первинними європейськими цінностями є права і свободи людини і громадянина. Саме вони є головною складовою предмета нашого аналізу. В умовах російсько-української війни без їх дотримання та гарантування публічною владою загалом, та адміністративними органами (виконавчою владою) зокрема, західна спільнота не стала б допомагати Україні в російсько-українській війні. Отже ефективне забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян адміністративними органами є одночасно підґрунтям, місією та невід’ємним завданням, необхідним для перемоги України в російсько-українській війні в першій чверті XXI століття.

Загалом потреба в концептуально новому підході до адміністративно-правового механізму забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян адміністративними органами на засадах демократії і свободи під час дії правового режиму воєнного стану та під час відновлення Української держави є вельми актуальною, своєчасною та такою, що є вимогою часу.

Отже, *мета* роботи полягає в тому, щоб на основі комплексного аналізу теоретико-методологічних і нормативно-правових основ, практичної реалізації адміністративними органами своїх повноважень виробити авторську концепцію адміністративно-правового забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян під час дії правового режиму воєнного стану та під час відновлення Української держави.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження узгоджується з Національною стратегією у сфері прав людини затвердженої наказом Президента України від 24 березня 2021 року № 119, Концепцією Державної цільової соціальної програми забезпечення реалізації права на житло осіб, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, на період до 2025 року, затвердженою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 червня 2021 р. № 618-р., Концепцією реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей, затвердженою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 р. № 1057-р. Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0120U105390).

Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертаційна робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Робота складається з основної частини (зі вступу, чотирьох розділів, логічно об'єднаних у п'ятнадцять підрозділів, висновків), списку використаних джерел і додатків. Структура повністю відповідає цілям і завданням дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується також критичним аналізом наявних літературних джерел юридичного та методологічного спрямувань.

Характеризуючи ступінь обґрунтованості наукових положень необхідно вказати, що методологічною основою дисертаційного дослідження виступають загальнонаукові та спеціально-юридичні методи наукового пізнання, використання яких дозволило здобувачу повністю реалізувати мету роботи та розв'язати поставлені завдання, отримавши науково-обґрунтовані висновки.

Фундаментальною методологічною основою дослідження є методи сучасної філософії достовірних знань та інтерпретаційного дослідницького прагматизму, які дали можливість сформулювати наукове розуміння методології, засад та удосконалення положень (підрозділи 1.2, 1.3, 1.4, 4.4).

Методика *системного аналізу* дозволила проаналізувати та визначити множини взаємозв'язків між різними правовими компонентами й іншими соціальними чинниками. Це дало змогу створити комплексну модель системи наукового аналізу, спрямовану на забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян у складних умовах російсько-української війни

(підрозділи 1.1, 1.3, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 4.3) Загальнологічний метод *дедукції* забезпечив послідовність наукового аналізу від загального до одиничного (підрозділи 1.1, 1.4, 2.1, 3.1), а *індукції* навпаки – спрямовував науковий пошук від емпіричного матеріалу до узагальнень, висновків та новизни (підрозділи 1.1, 2.2, 2.3, 4.2). *Формально-догматичний* метод було використано в більшості підрозділів дисертації для з'ясування змісту норм адміністративного права (1.1, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2., 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 4.1, 4.2, 4.3). *Логіко-семантичний* науковий метод було використано в усіх без винятку підрозділах дисертації для критичного аналізу доктринальних положень, сформованих ученими-адміністративістами та суміжних галузей наук (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4). Метод *правового прогнозування* було використано для вироблення напрямків юридичної техніки для закріплення та конкретизації змін і доповнень до чинного законодавства з метою вдосконалення адміністративно-правового забезпечення (підрозділ 4.4). Метод *порівняльного аналізу* дав змогу здійснити компаративну характеристику ефективного міжнародного та європейського досвіду (підрозділ 4.1, 4.2, 4.3).

Нормативну базу дисертаційного дослідження складають Конституція України та Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, закони України «Про правовий режим воєнного стану», «Про адміністративні послуги», «Про адміністративну процедуру», «Про правотворчу діяльність», «Про запобігання корупції», Кодекс України про адміністративні правопорушення України, Кодекс адміністративного судочинства України, «Про державну службу», «Про Збройні Сили України», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про Кабінет Міністрів України», «Про центральні органи виконавчої влади», «Про Національну поліцію», «Про службу безпеки України», «Про Національну гвардію України», «Про органи місцевого самоврядування», аналогічне законодавство деяких зарубіжних держав, підзаконні нормативно-правові акти адміністративних органів, міжнародні угоди.

Емпіричну основу дослідження склали узагальнена практика рішень адміністративних органів виконавчої влади, вітчизняних судових органів, практика Європейського суду з прав людини, рішення Конституційного Суду України, адміністративні акти Президента та Кабінету Міністрів України, міністерств та інших органів виконавчої влади, публіцистичні, довідкові видання й статистичні матеріали, які стосуються аналізованої проблематики.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першим фундаментальним комплексним дослідженням адміністративно-правового забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах російсько-української війни. У результаті проведеного дослідження вирішено важливу теоретичну та прикладну проблему адміністративно-правового забезпечення прав, свобод і законних інтересів

громадян в умовах російсько-української війни, яка має загальнонаціональне значення. Зокрема:

уперше:

– доведено, що первинним елементом змісту адміністративно-правового забезпечення прав людини в умовах російсько-української війни є основоположні засади теорії природного права, Конституції України та європейські цінності стосовно визнання невід'ємних природних прав і свобод людини і громадянина найвищими цінностями, насамперед це право на життя, здоров'я, гідне життя, які держава Україна має забезпечувати завжди, зокрема й в умовах російсько-української війни;

– сформовано наукове розуміння філософсько-правових методів здійснення дослідження проблематики адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах російсько-української війни як системи ключових методологій, яка складається із класичної філософії та сучасної філософії права стосовно достовірних знань про суспільні відносини в аналізованій сфері на основі теорії позитивізму, в аспектах інтерпретативної та дослідницької філософії прагматизму;

– актуалізовано успішний досвід у вирішенні проблеми житлових прав переміщених осіб в Грузії, коли законодавчі та адміністративно-правові заходи були спрямовані на гарантування забезпечення житлом та соціальної інтеграції тимчасово переміщених осіб, включаючи тривале проживання, забезпечуючи їхню безпеку та санітарні умови через залучення державних і міжнародних фінансових ресурсів для реконструкції й будівництва житла, а також стимулювання переселення в інші регіони, стабілізацію та інтеграцію переміщеного населення;

– комплексно обґрунтовано наукові положення щодо засобу переконання в діяльності адміністративних органів, які здійснюють мобілізацію ресурсів для забезпечення Збройних Сил України та підтримки населення через обрання правильної тактики, стратегії та здатності ефективно звертатися до емоцій та розуму людей, що є ключовим для забезпечення їх підтримки й допомоги в режимі тривалої російсько-української війни;

удосконалено:

– поняття адміністративно-правового статусу адміністративних органів у контексті російсько-української війни, що включає в себе ширший спектр адміністративних обов'язків і прав, спрямованих на забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах ведення бойових дій та ліквідації їх наслідків. Адміністративні органи, які забезпечують права і свободи людини і громадянина в умовах війни, мають визначені нормативно-правовими актами адміністративні обов'язки, які охоплюють організацію та координацію заходів правового режиму воєнного стану, захист критичної інфраструктури, цивільний захист і забезпечення громадської безпеки;

– класифікацію загальних суб'єктів публічної адміністрації, які забезпечують права і свободи людини і громадянина в умовах російсько-української війни. Доведено, що до них належить система органів

виконавчої влади (вищих, центральних і місцевих), місцевого самоврядування та громадських об'єднань, на які законодавством поряд із виконанням інших численних публічних завдань покладено завдання щодо захисту прав, свобод та інтересів осіб, які постраждали внаслідок російсько-української війни;

– адміністративно-правовий статус Кабінету Міністрів України в аспекті забезпечення прав і свобод людини та громадянина в умовах російсько-української війни, який відіграє визначальну (вищу) роль у забезпеченні національної безпеки та оборони країни й захисту громадян, забезпечення основних цінностей демократичного суспільства, що склалися внаслідок російсько-української війни, та складається з публічно-управлінських і політичних повноважень, що не обмежуються лише воєнною сферою, а й охоплюють широкий спектр заходів соціального захисту, медичної підтримки та забезпечення основних прав і свобод громадян;

– адміністративно-правовий статус Збройних Сил України, що відіграють ключову роль у державній оборонній стратегії, націленій на стримування агресивних військових дії російських військ і відновлення контролю над тимчасово окупованими територіями через здійснення ефективної оборони, що ґрунтується на якості командування, координації між різними видами військ і підтримці міжнародних партнерів;

– юридичну природу адміністративних актів як інструментів публічного адміністрування через виконання адміністративними органами владних виконавчих функцій щодо забезпечення захисту прав і свобод громадян в умовах воєнного стану, соціальних, фінансових, безпекових потреб громадян, фізичних осіб, прав військовослужбовців Збройних Сил, інших сил безпеки й оборони України;

– юридичну природу адміністративно-правового режиму воєнного стану в узагальненому вигляді, що становить собою комплексну систему юридичних норм і процедур, які формують специфічний правовий порядок дій держави, спрямованих на захист національної безпеки, суспільного порядку, прав і свобод громадян в умовах російсько-української війни або безпосередньої загрози такої війни, разом із тим який не може використовуватися для порушення фундаментальних прав і свобод людини, включаючи застосування тортур чи іншого жорстокого поводження, не може бути інструментом для захоплення влади чи обмеження прав громадян і юридичних осіб за межами потреби реагування на воєнну загрозу;

– наукові положення щодо міжнародних стандартів забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян та прав і законних інтересів фізичних осіб в умовах російсько-української війни в аспектах фундаментальних інструментів притягнення до відповідальності російських окупантів за злочини геноциду, злочини проти людяності, військові злочини та злочини агресії, їх міжнародно-правового переслідування з метою забезпечення міжнародної справедливості та відповідальності, зокрема на найвищих рівнях військового та політичного керівництва;

– етапи системи мобілізації та захисту населення в умовах неочікуваної військової агресії на основі аналізу ізраїльського досвіду, коли громадяни мають можливість самостійно мобілізуватися для оборони свого населеного пункту на першому етапі, а подальше ефективне публічне адміністрування кризової ситуації настає за участі місцевих адміністративних органів та військових структур. Важливо стимулювати певні чинники, які допоможуть добровільній мобілізації молоді в умовах російсько-української війни, серед них – зміцнення української ідентичності та патріотизму через освітні заходи й розвиток інформаційного простору, забезпечення того, що держава та суспільство після призову на військову службу гідно підтримує учасників бойових дій, а також створення програм для особистого та публічного кар’єрного зростання військовослужбовців Збройних Сил України, які перебувають на службі, та тих, які звільнені в запас;

отримали подальшого розвитку:

– наукові положення щодо права кожного військовослужбовця Збройних сил, інших сил безпеки й оборони України, який загинув у боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, бути навечно вшанованим на центральному, місцевому та регіональному рівнях, а члени його сім’ї впродовж усього життя отримували б більшу в рази за середні доходи громадян допомогу від держави;

– наукові засади принципу неприпустимості порушення права на життя, здоров’я, честі й гідності комбатантів, які припинили збройний опір, а також будь-яких інших осіб в умовах російсько-української війни – як засади теорії природного права, міжнародного гуманітарного та національного адміністративного і кримінального права, що є визнанням первинності життя, здоров’я, честі й гідності комбатантів противника, які припинили збройний опір, а також будь-яких інших осіб із боку публічно владних комбатантів – поза полем бою чи коли під їх контролем перебуває мирне населення звільнених територій;

– наукові положення щодо адміністративно-правового статусу Державної прикордонної служби України в умовах воєнного стану, пов’язаного з повномасштабним російським терористичним вторгненням, який суттєво трансформується до умов воєнного стану, активізуючи оборонні операції вздовж кордонів, що включає проведення оперативних прикордонних військових та поліцейських дій, швидко та адекватно реагуючи на зміни на фронті й забезпечуючи швидку відповідь на будь-які зовнішні загрози, що забезпечує ефективний захист України у вкрай складних воєнних умовах;

– наукова природа спеціальних суб’єктів публічної адміністрації, які забезпечують права і свободи людини і громадянина в умовах російсько-української війни в Україні як центральні органи виконавчої влади, державні органи з особливим статусом, що безпосередньо відповідно до приписаної законом компетенції комплексно забезпечують права, свободи та інтереси осіб, які постраждали внаслідок російсько-терористичної агресії;

– наукові положення стосовно забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян через реалізацію розпорядчих повноважень видавати підзаконні нормативно-правові акти, керуючись Конституцією країни, чинним законодавством, а також указами Президента та постановами Кабінету Міністрів як інструментами публічного адміністрування для конкретизації та деталізації вищих норм адміністративного права, адаптуючи їх до специфічних обставин і потреб воєнного стану в контексті невідкладного забезпечення адміністративних органів конкретними детальними ефективними вторинними нормами адміністративного права, які дозволяють їм невідкладно відновлювати порушені чесноти громадян і законні інтереси бізнесу.

Особистий внесок здобувача. У дисертації представлено наукові досягнення з узагальненням проведених самостійно оригінальних наукових досліджень з отриманими результатами, які забезпечують вирішення важливої теоретичної та прикладної проблеми адміністративно-правового забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах російсько-української війни, що має загальнонаціональне значення. У співавторстві було видано 5 наукових статей: «Legal guaranteeing for providing socially significant medical services during martial law and post-war recovery of Ukraine» (Journal of Law and Sustainable Development.), в якій дисертанткою розкрито наукову проблематику режиму воєнного стану в Україні; «Partnership relations between the National Police and the community in the deoccupied territories of Ukraine» (The Archives des Sciences: A Multidisciplinary Journal), в якій авторкою схарактеризовано особливості партнерських відносин між Національною поліцією та громадою на деокупованих територіях України; «Police and civil society partnership: peculiarities of implementation in modern conditions» (Edelweiss Applied Science and Technology), в якій дисертанткою розкрито окремі аспекти взаємодії поліції та громадянського суспільства в сучасних умовах; «The Legal Aspect of Sanctions Against Russia and the Development of the Space Industry» (Advanced Space Law), де описано проблематику обходу санкцій росією; «Lawyer-Judge Relations and Their Impact on the Quality and Efficiency of Justice», у якій дисертанткою зроблено узагальнювальні висновки щодо окремих аспектів забезпечення прав і свобод громадян окремими державними інституціями. Ідеї та положення, які належать співавторам, у дисертації не використовувалися. Наукові результати та висновки, які виносилися на захист кандидатської дисертації, повторно на захист не виносяться.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що матеріали дослідження впроваджені та можуть бути використані у:

– *науково-дослідній сфері* – результати, які загалом становлять правову теорію адміністративно-правового забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах російсько-української війни є теоретико-правовим фундаментом для подальших досліджень в цій сфері (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правотворчій сфері* – висновки, пропозиції та рекомендації, наведені в дисертації використано у проектах змін і доповнень до законів України щодо забезпечення внутрішньо переміщених осіб житлом (додаток В до дисертації);

– *правозастосовній діяльності* – використання одержаних результатів підвищило ефективність правової взаємодії щодо виробництва засобів захисту військовослужбовців і цивільних осіб (акт упровадження ТОВ «СаєнсендСпейс»);

– *освітньому процесі* – матеріали дисертації використано під час підготовки підручників, навчальних посібників із дисциплін «Адміністративне право та процес: доктринальні та практичні проблеми» (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *громадській сфері* – положення й висновки дисертації використано в заходах щодо підвищення дієвості залучення суб'єктів громадянського суспільства до відновлення прав, свобод і законних інтересів громадян, які постраждали від російського агресора (акт упровадження Громадської організації «Академія адміністративно-правових наук»).

Апробація матеріалів дисертації. Підсумки розроблення проблеми загалом, окремі її аспекти та висновки було оприлюднено на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях (круглих столах): «Актуальні проблеми забезпечення прав і свобод та законних інтересів приватних осіб в Україні» (м. Київ, 30 березня 2018 р.), «Адміністративно-правова наука: сучасний стан та перспективи розвитку» (м. Київ, 28 жовтня 2019 р.), «Актуальні питання адміністративного, морського і космічного права в умовах протидії коронавірусу COVID19» (м. Київ, 24 квітня 2020 р.), «Проблеми захисту прав різних верств населення в умовах воєнного стану» (м. Київ, 22 травня 2023 р.), «Безпека в інтелектуальному вимірі» (м. Київ, 11 жовтня 2023 р.), «Безпека в інтелектуальному вимірі» (м. Київ, 3 листопада 2023 р.), «Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики» (м. Київ, 22 листопада 2023 року).

Дисертаційна робота Махмурової-Дишлюк Олени Петрівни містить особисто отримані здобувачем науково обґрунтовані результати, а кількість та якість наукових праць опублікованих за її матеріалами відповідають Наказу МОН України № 1220 від 23 вересня 2019 року «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук». За матеріалами дисертації опубліковано 29 наукових праць, а саме: 17 праць – у періодичних наукових фахових виданнях України, 5 – у наукових періодичних виданнях інших держав, серед яких 4 – у зарубіжних наукових журналах, що індексуються міжнародними наукометричними базами Web of science/Scopus, а також 7 тез доповідей на наукових конференціях різного рівня.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

*Наукові праці, в яких опубліковано основні результати дисертації:
Статті в періодичних наукових фахових виданнях України:*

1. Махмурова-Дишлюк О.П. Права і свободи людини та громадянина в умовах збройного конфлікту в Україні як об'єкт адміністративно-правового забезпечення. *Правова позиція*. 2020. № 4(29). С. 34-36.
2. **Makhmurova-Dyshliuk O.**, Zubov O., Domuschi L. The Legal Aspect of Sanctions Against Russia and the Development of the Space Industry. *Advanced Space Law*. 2022. Vol. 9. P. 39-47.
3. Махмурова-Дишлюк О.П. Адміністративно-правовий статус Міністерства внутрішніх справ в аспекті забезпечення прав свободи людини і громадянина в умовах воєнного стану в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2024. № 1. Т. 35(74). С. 89-94.
4. Махмурова-Дишлюк О.П. Видання адміністративних актів як інструментів публічного адміністрування забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах російсько-української війни. *Право і суспільство*. 2024. № 1. Т. 2. С. 113-118.
5. Махмурова-Дишлюк О.П. Адміністративно-правовий режим воєнного стану, як комплексний інструмент публічного адміністрування забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян та прав і законних інтересів фізичних осіб в умовах російсько-української війни. *Київський часопис права*. 2024. № 1. С. 185-190.
6. Махмурова-Дишлюк О.П. Адміністративно-правовий статус Міністерства оборони в аспекті забезпечення прав свободи людини і громадянина в умовах воєнного стану в Україні. *Юридичний вісник*. 2024. № 1. С. 128-135.
7. Махмурова-Дишлюк О.П. Досвід колишніх республік Югославії адміністративно-правового забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах війн та воєнних конфліктів. *Ампаро*. 2024. № 2. С. 49-53.
8. Махмурова-Дишлюк О.П. Засади захисту права на життя, здоров'я, честі і гідності комбатантів в умовах російсько-української війни. *Право та державне управління*. 2024. № 2. С. 274-279.
9. Махмурова-Дишлюк О.П. Класифікація та тенденції міжнародного досвіду забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян та прав і законних інтересів осіб в умовах війн та воєнних конфліктів – на прикладах Сирії та деяких держав Африки. *Юридичний вісник*. 2024. № 3. С. 321-326.
10. Махмурова-Дишлюк О.П. Римський статут Міжнародного кримінального суду в системі адміністративно-правового забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах російсько-української війни. *Право і суспільство*. 2024. № 3. С. 33-37.
11. Махмурова-Дишлюк О.П. Методологічні засади наукового аналізу адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини і

громадянина в умовах російсько-української війни. *Право і суспільство*. 2024. № 4. С. 481-485.

12. Махмурова-Дишлюк О.П. Досвід Ізраїлю щодо адміністративно-правового забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах війн та воєнних конфліктів. *Київський юридичний журнал*. 2024. Вип. 5. С. 113-118.

13. Махмурова-Дишлюк О.П. Досвід Грузії щодо адміністративно-правового забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах війн та воєнних конфліктів. *Вісник Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України*. 2024. Вип. 15. С. 42-50.

14. Махмурова-Дишлюк О. П. Цифрова безпека як один із вагомих чинників адміністративно-правового забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах війн та воєнних конфліктів. *Правові новели*. 2024. № 23. С. 132-136.

15. Махмурова-Дишлюк О.П. Адміністративно-правовий статус Кабінету Міністрів України в аспекті забезпечення прав свободи людини і громадянина в умовах збройних конфліктів в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2024. № 67. С. 16-20.

16. Махмурова-Дишлюк О.П. Місце і роль Женевських конвенцій у забезпеченні прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах російсько-української війни. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2024. № 69. С. 166-169.

17. Махмурова-Дишлюк О.П. Видання нормативно-правових актів як інструментів публічного адміністрування забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах воєнного конфлікту в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*. 2024. Вип. 101. С.103-109.

Статті в наукових періодичних виданнях інших держав:

18. Махмурова-Дишлюк О.П. Поняття та зміст адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах збройних конфліктів в Україні. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2020. № 6(34). Vol. 3. С. 128-133 (Республіка Польща).

19. Teremetskyi V., Myronova G., Batryn O., Udrenas G., **Makhmurova-Dyshliuk O.**, Yatskovyna V. Legal guaranteeing for providing socially significant medical services during martial law and post-war recovery of Ukraine. *Journal of Law and Sustainable Development*. 2023. Vol. 11. Iss. 6. P. 1-15. DOI: <https://doi.org/10.55908/sdgs.v11i6.1231> (Наукометрична база Scopus).

20. Teremetskyi V., Novichenko A., **Makhmurova-Dyshliuk O.**, Bodnar-Petrovska O., Skryl S., Rudenko M. Partnership relations between the National Police and the community in the de-occupied territories of Ukraine. *Archives des Sciences: A Multidisciplinary Journal*. 2024. Vol. 74. Iss. 5. P. 50-56. DOI: <https://doi.org/10.62227/as/74508> (Наукометрична база Scopus).

21. Teremetskyi V., Novichenko A., Bodnar-Petrovska O., **Makhmurova-Dyshliuk O.**, Hrihorova H. Police and civil society partnership: peculiarities of

implementation in modern conditions. *Edelweiss Applied Science and Technology*. 2024. Vol. 8. No. 4. P. 1379-1386. DOI: 10.55214/25768484.v8i4.1512 (*Наукометрична база Scopus*).

22. Teremetskyi, V.I., Bandurka, S.S., Pidhorodynskyi V.M., **Makhmurova-Dyshliuk, O.P.**, Marushchak, N.V., Kravchuk, V.M., Holovko, M.B. Lawyer-Judge Relations and Their Impact on the Quality and Efficiency of Justice. *Journal of Lifestyle and SDGs Review*. 2024. Vol. 8. No. 3. P. 137-138. DOI: <https://doi.org/10.47172/2965-730X.SDGsReview.v5.n01.pe04604> (*Наукометрична база Scopus*).

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

23. Махмурова-Дишлюк О.П. Особливості методології аналізу адміністративно-правового забезпечення прав громадян в умовах збройних конфліктів в Україні. *Актуальні проблеми забезпечення прав і свобод та законних інтересів приватних осіб в Україні: збірник матеріалів круглого столу*. Т. 2. (Київ, 30 берез. 2018 р.). Київ: Науково-дослідний інститут публічного права, 2018. С. 8-9.

24. Махмурова-Дишлюк О.П. Складові адміністративно-правового статусу суб'єктів публічної адміністрації в умовах збройних конфліктів в Україні. *Адміністративно-правова наука: сучасний стан та перспективи розвитку: збірник матеріалів конференції* (Київ, 28 жовт. 2019 р.). Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2019. С. 5-8.

25. Махмурова-Дишлюк О.П. Адміністративно-правовий статус міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. *Актуальні питання адміністративного, морського і космічного права в умовах протидії коронавірусу COVID19: Міжнародна науково-практична он-лайн конференція* (Київ, 24 квіт. 2020 р.). Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. С. 9-11.

26. Махмурова-Дишлюк О.П. Деякі особливості прав комбатантів в умовах війни. *Проблеми захисту прав різних верств населення в умовах воєнного стану: матеріали круглого столу* (Київ, 22 трав. 2023 р.). Київ: «Видавництво Людмила», 2023. С. 31-33.

27. Махмурова-Дишлюк О.П. Проблематика адміністративно-правових відносин при забезпеченні прав і свобод громадян в умовах російсько-української війни. *Безпека в інтелектуальному вимірі: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Київ, 11 жовтня 2023 р.). Київ: Київський університет інтелектуальної власності та права. Академія адміністративно-правових наук. 2023. С. 150-151.

28. Махмурова-Дишлюк О.П. Деякі аспекти адміністративно-правового статусу суб'єктів публічної адміністрації, які забезпечують права і свободи людини і громадянина в умовах російсько-української війни. *Безпека в інтелектуальному вимірі: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Київ, 3 листопада 2023 р.). Київ: «Видавництво Людмила», 2023. С. 198-199.

29. Махмурова-Дишлюк О.П. Особливості правового режиму тимчасово окупованих територій України російським агресором. *Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики*: матеріали круглого столу, присвяченого пам'яті д.ю.н., професора, заслуженого працівника народної освіти України В.К. Матвійчука (Київ, 22 листопада 2023 року). Київ: ДП «Експрес-об'ява», 2023. С. 168-169.

3. Дисертаційна робота Махмурової-Дишлюк Олени Петрівни «Адміністративно-правове забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах російсько-української війни», відповідає паспорту спеціальності 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право».

4. Дисертаційне дослідження Махмурової-Дишлюк Олени Петрівни «Адміністративно-правове забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах російсько-української війни» є завершеним науковим дослідженням, яке концептуалізує адміністративно-правове забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах російсько-української війни.

Одержані автором науково обґрунтовані результати вирішують важливі для адміністративно-правової науки завдання, мають практичну та теоретичну цінність. Робота визначає, доповнює та уточнює низку положень теоретичного, правового та практичного характеру, є своєчасною й корисною науковою працею.

Дисертація містить наукові положення та нові науково обґрунтовані результати на основі одержаних особисто здобувачем достовірних висновків, що синтезують накопичену у змісті інформацію відповідно до сформульованих у вступі загальної мети і конкретних завдань. Дисертаційне дослідження характеризується єдністю змісту, свідчить про особистий внесок здобувача в адміністративно-правову науку щодо розв'язання важливої теоретичної та ряду прикладних проблем.

Аналіз тексту дисертації свідчить про відсутність порушення автором вимог академічної доброчесності. У роботі наявні посилання на джерела інформації у разі використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів інших авторів; дотримано вимоги норм законодавства про авторське право; надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Рекомендація дисертації до захисту. Дисертація є логічно завершеним самостійним дослідженням актуальної наукової проблеми, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі науки адміністративного права. Вона відповідає вимогам п. п. 7–9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197.

У результаті попередньої експертизи дисертації Махмурової-Дишлюк О.П. і повноти публікації основних наукових результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації Махмурової-Дишлюк Олени Петрівни «Адміністративно-правове забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах російсько-української війни».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Махмурової-Дишлюк Олени Петрівни «Адміністративно-правове забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах російсько-української війни» відповідає спеціальності 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право» та вимогам п. п. 7–9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197.

3. Рекомендувати дисертацію Махмурової-Дишлюк Олени Петрівни «Адміністративно-правове забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в умовах російсько-української війни» до подання на спеціалізовану вчену раду за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право».

Рецензент:

завідувач відділу проблем публічного права

Науково-дослідного інституту

публічного права

доктор юридичних наук, професор

С.С. Овчарук

Рецензент:

заступник директора

Інституту з наукової роботи,

доктор юридичних наук, професор

Ю.В. Гаруст

Рецензент:

провідний науковий співробітник

відділу науково-правових експертиз

та законопроектних робіт

Науково-дослідного інституту

публічного права,

доктор юридичних наук, старший дослідник

К.В. Шкарупа